„UNIVERSUL" IN ȚARĂ

Comemorarea a 500 ani dela prima răscoală țărănească din Someș

Festivitățile dela Gârbou. — Cuvântările

Dej, 6 Iulie

Împlinindu-se 500 ani dela prima răscoală a țăranilor români împotriva asupritorilor de veacuri: a nemeșilor și grofilor unguri, cari în lăcomia lor fără frâu, exploatau pe bieții oameni până ce aceștia se sfârșeau — s'a comemorat acest eveniment însemnat în viața țărănimii noastre, printr'o frumoasă serbare organizată la Gârbou, nu departe de dealul Băbdiului, unde, în 1437, iobagii români au vărît groaza în spoliatorii fără inimă din acele vremuri...

Țăranii români, nemaiputând îndura mizeriile și persecuțiile la care erau supuși de impilatorii seculari, s'au adunat pe dealul Băbdiu ,unde s'au baricadat, rezistând câteva săptămâni atacurilor nobililor. In acest timp, asediații au trimis voevodului Ardealului, Csaky, o jalbă prin care arătau nedreptățile la care au fost supuși, răpindu-li-se drepturile asigurate de regii de mai înainte ai Ungariei. Ticălosul de voevod a ucis însă pe Pavel Lungu și Antoniu Mare, solii iobagilor, și a pornit contra lor cu o oaste de nobili. In lupta ce s'a dat, norocul părea că favorizează pe iobagi; de aceea, nobilimea a început tratative de pace, care s'a și încheiat.

Dar nemernicii domni de pământ n'au respectat condițiunile stabilite prin așa zisa pace și, în Septembrie 1437, făcându-se faimoasa uniune a celor trei națiuni: a ungurilor, secuilor și sasilor, prigoana împotriva românilor a reinceput cu și mai mare furie, așa încât au ajuns din nou la stare de iobăgie. Situația lor s'a înrăutățit din ce în ce, din care cauză s'au întâmplat apoi răscoalele țărănești din 1624, 1707 și 1848, prima scânteie de revoltă fiind aruncată de strămoșii noștri la 1437...

CUM S'A DESFASURAT SERBAREA

Serbarea comemorativă desfășurându-se în zi de Duminică, zi scăldată de soare și lumină, vasta piață a reședinței de plasă Gârbou a început să se populeze de dimineață cu miile de țărani veniți din toate colțurile județului, îmbrăcați în straie de sărbătoare și în frunte cu drapele și muzici. In special, țăranii din plasa Gârbou s'au prezentat în număr impresionant.

Primirea oaspeților s'a făcut la poarta de triumf din mijlocul târgului.

Cuvântul de bun venit l-a rostit părintele Gavril Deac, care a oficiat apoi un parastas pentru odihna sufletelor strămoșilor.

Adunarea a fost deschisă de luptătorul ardelean, d. dr. Victor Munteanu, care a organizat comemorarea.

D-sa a vorbit despre însemnătatea zilei, mulțumind acelora cari au ținut să cinstească amintirea iobagilor răzvrătiți întâia oară împotriva nemeșilor și grofilor, pentru mizeriile și nemăsuratul rău ce li l-au făcut. Apoi aduce omagii M. S. Regelui și Marelui Voevod Mihai.

D. Corneliu Radocea face istoricul răscoalelor țărănești din Ardeal, începând cu cea dela Bâbâlna-Băbdiu din 1437. Spune că revolta dela Băbdiu n'a fost o mișcare izolată, căci nu era pornită din interese meschine, ci din aceleași interese economice și sociale pentru care au început revoluțiile următoare.

Au mai vorbit d-nii: Vasile Tarța, din Cluj, care a făcut istoricul revoluției dela 1437; Ion Cordoș, student, în numele gărzilor țărănești; avocat Vlăsceanu; tânărul Ananie Pop, care a declamat poezia „Cuvinte către plugari" de Aron Cotruș; săteanul Teodor Sabău, în numele țărănimii; d. dr. Ioan Cureu și d. Gheorghe Todea, în numele voluntarilor someșeni.

D. dr. Victor Micșa, căpitan în rezervă și președintele ofițerilor invalizi, a vorbit despre stările din țara noastră, spunând că ele se asemănă întrucâtva cu acele de pe vremea lui Pavel Lungu.

Tot d-sa a citit o moțiune în care se arată, între altele, că în prima Duminică din luna Iulie a fiecărui an, aniversarea răscoalei dela 1437 va fi serbată ca „ziua țăranului".

Sărbătoarea s'a încheiat prin mai multe dansuri naționale, executate de călușari.

A urmat o masă comună, oferită de d-na și d. dr. Victor Munteanu, după care toți intelectualii s'au întrunit în cancelaria d-lui dr. Munteanu, unde, sub președinția d-lui dr. Adonis Popov, s'a hotărît ridicarea unui monument în memoria revoluționarilor țărani dela 1437. In acest scop se va lansa o listă de subscripție.

In același timp s'a hotărît publicarea unui concurs pentru cea mai bună istorie a revoluției dela 1437. Lucrarea cea mai bună va fi premiată și tipărită.

Seara, s'a dat o petrecere cu dans. A cântat jazzul regimentului de infanterie din Dej, de sub conducerea d-lui subșef Slătariu.

Serbările din Covășânț-Arad

Punerea pietrei fundamentale a căminului cultural „Podgoria" Sfințirea și predarea drapelului căminului

Covăsânt, 6 Iulie

In comuna Covăsânț din Podgoria județului nostru s'a pus Duminică piatra fundamentală a căminului cultural „Podgoria".

Solemnitatea a început înainte de masă, când toți conducătorii căminului și numeroși oaspeți, în frunte cu d. dr. C. Lupulescu, președintele asociației căminurilor culturale „Jiul", au asistat la serviciul religios în biserica din comună.

După slujba religioasă, conducătorii s'au întrunit într'o ședință intimă, discutând diferite chestiuni de organizare.

După amiazi, serbările au continuat. Cu tramvaiul electric au sosit în comună numeroși oaspeți din Arad și din comunele din Podgorie. La gară au fost întâmpinați de corul sătenilor, dirijat de d. învăț. Dijmărescu. Dela gară, oaspeții s'au îndreptat spre locul unde se vor înălța zidurile noului cămin cultural.

Aici, preoții Ioan Terebențiu și Gheorghe Balta au oficiat un scurt serviciu divin, sfințind drapelul căminului și piatra fundamentală. Apoi preotul Gheorghe Balta a arătat importanța actelor săvârșite.

După aceea, d. dr. C. Lupulescu a predat drapelul d-lui învț. D. Dijmărescu, președintele căminului. D-sa, primind drapelul, a expus activitatea desfășurată începând din anul 1933, când s'a înființat căminul cultural. Rolul jucat de această asociație de cultură se vede din realizările de până aci: cor bisericesc, aparat de radio la cămin, o bibliotecă formată din 1400 volume, o mică farmacie de prim ajutor și, anul trecut, o colonie de muncă, ce a construit un cuptor pentru arderea celor 100.000 cărămizi necesare clădirii căminului cultural. In colonia de muncă au lucrat toți sătenii, mici și mari, bogați și săraci. Ultima manifestare publică a fost defilarea înaintea M. S. Regelui, cu ocazia vizitei făcute la Arad.

In încheiere, d. învț. Dijmărescu arată că toate străduințele căminului și ale membrilor săi sunt pentru ridicarea nivelului cultural al satelor, ideologie sub semnul căreia se desfășoară și activitatea asociației „Jiul", a căminelor culturale din țară.

D. dr. Oct. Lupaș, delegatul Federației societăților culturale din Arad, face istoricul societăților culturale și stăruie asupra rolului pe care-l îndeplinesc acestea. Urează noului cămin ani mulți și prosperi.

După ce a mai vorbit d. primar Mihail Hălăgean, elevii școalei primare și adulții au recitat diferite poezii, iar corul a executat mai multe cântece.

A urmat cuvântarea d-lui dr. C. Lupulescu, care a mulțumit sătenilor și oaspeților.

Apoi s'a citit actul de temelie, care, după ce a fost semnat și sigilat, a fost depus în piatra fundamentală.

După terminarea festivităților, oaspeții s'au înapoiat în comunele lor.

Profitând de faptul că până la sosirea trenului electric care să mă ducă la Arad, mai era o bună bucată de timp, am făcut o plimbare prin sat. In tot timpul plimbării n'am zărit nici o cârciumă. Intrigat oarecum, — nu îndrăzneam să sper că nu e nici o cârciumă în comună, — am întrebat pe un sătean.

El mi-a răspuns cu glasul cel mai natural din lume că în Covăsânț nu este nici o cârciumă. Oamenii se adună la căminul cultural, unde ascultă la radio, citesc diferite cărți și reviste din țară...

Ar fi de dorit ca exemplul frumos al comunei Covăsânț să fie urmat în cât mai multe locuri.

—xox○xox—

Rezultatul final al examenului de bacalaureat din Arad

Arad, 6 Iulie

Comisia de bacalaureat care a funcționat în Arad a avut de examinat 83 elevi. Din aceștia, 61 au fost admiși la proba scrisă, iar la oral au reușit următorii 44:

Liviu Albu, Ioan Beleș, Petre Botiș, Ioan Cocuț, Ioan A. Crișan, Ioan I. Crișan, Ioan Debău, Francisc Gitta, Victor Glavas, Sabin Hăsduțiu, Felix Ianoși, Ioan Kardos, Petre Maghiș, Viorel Muscan, Virgil Nichi, Tiberiu Novac, Eugen Pascu, Bartolomeu Rotschild, Ioan Țundre, Iulian Vasilescu, Elöd Macskássy, Ștefan Végh, Gheorghe Abraham, Maria Komarovschy, Pelicia Crăciunescu, Viorica Cucu, Iosefina Ionescu, Elisabeta Löwenstein, Marta Müller, Lucia Popovici, Ecaterina Schwartz, Valeria Ștefan, Livia Szigetti, Ileana Wiener, Alexandru Cioloca, Victor Dragomir, Const. Gaiță, Ioan Petraska, Ștefan Stoian, Francisc Știubei, Dușan, Tatalovici, Dimitrie Uronescu, A. Verca și Dimitrie Dobrescu.

Vizita d-lui ministru Valer Pop la Satu-Mare

Punerea pietrei fundamentale a bisericei din Arded și sfințirea monumentului eroilor din Văleni. — Punerea pietrei fundamentale a bisericei ortodoxe române din Satu-Mare

Satu-Mare, 5 Iulie

Duminică dimineață, a sosit la Satu-Mare d. dr. Valer Pop, ministrul industriei și comerțului, la festivitățile din comunele Codrului Sătmărean, cum și la sfințirea terenului și punerea pietrei fundamentale a bisericii ortodoxe române, teren donat de primăria municipiului.

D. dr. Valer Pop a fost salutat, în numele municipiului Satu-Mare, de d. primar *dr. Șt. Benea*, iar în numele Camerei de industrie și comerț de președintele ei, d. *Emil Tișca*.

D. prof. *Aurel Simtion*, președintele Asociației comercianților și industriașilor români, a arătat înfăptuirile d-lui dr. Valer Pop pentru comerțul și industria națională la acest hotar de țară.

Părintele arhidiacon *Aurel Dragoș*, senator, a vorbit în numele organizației partidului național-liberal.

Tuturor le-a răspuns d. dr. *Valer Pop*, mulțumindu-le pentru sentimentele ce i s'au arătat. Am venit la Satu-Mare — a spus d-sa — ca atât aici, cât și în comunele din Codru, să marcăm în mod solemn realizările ce s'au putut face, iar comercianților și negustorilor din această regiune a țării le-am adus împlinirea celor ce-am amintit în Uniunea generală a Camerelor de muncă, privitor la regimul existent al comerțului nostru.

Dela gară, d. ministru și autoritățile au plecat la prefectura județului, de unde, la 10 jum. dim., au plecat la Arded, unde s'a pus temelia bisericii românești din acea comună.

In prezența unei asistențe numeroase, părintele Alex. Gherea, înconjurat de un sobor de 8 preoți, a oficiat slujba sfințirii, după care părintele *Cornel Darabanth*, în numele credincioșilor din Arded, a arătat marile greutăți întâmpinate până la realizarea acestui prim punct de plecare, punerea temeliei. A mulțumit d-dui ministru și d-lui dr. Octavian Ardelean, prefectul județului, pentru sprijinul dat codrenilor ca să-și aibă și ei un lăcaș de închinăciune.

D. ministru dr. *Valer Pop* a făcut urări ca acest sfânt lăcaș, până la toamnă, să fie sub acoperiș și să servească pentru mântuirea poporului și pentru binele și salvarea neamului nostru.

IMPROPRIETARIREA UNOR COMUNE

După oficierea serviciului divin, s'a semnat actul de fundație, iar d. ministru l-a așezat la temelia bisericii.

S'a adus apoi la cunoștința locuitorilor din Codru, că s'a putut, în fine, face și pentru ei dreptate, împroprietărindu-se comunele: Hodișca, Solduba, Stâna și Soconzel, cu 3.222 jugăre cadastrale, păduri și pășuni, în valoare de peste 100 milioane lei, din proprietatea soc. forestiere maghiare „Beltiug" și pe care aceasta le deținea prin fraude.

D. inv. *Ioan Giurgea*, a arătat bucuria codrenilor de a avea în mijlocul lor pe d. ministru dr. Valer Pop, acei codreni, cari de 18 ani se plâng să li se facă dreptate și cari nu aveau dreptul să taie din pădurea lor nici un lemn, pentru că era proprietatea străinilor.

D. inv. *Sabin Dumitrescu*, directorul școalei primare din Solduba, a vorbit în numele comunelor din Codru, arătând realizările mari ale partidului național-liberal, cari sunt legate de numele d-lui ministru dr. Valer Pop.

Primarul comunei Solduba, țăranul *Stan Teodor*, în numele țăranilor, a mulțumit d-lui ministru pentru interesul ce l-a arătat față de codrenii sărăciți și năpăstuiți, luptând pentru rezolvarea doleanțelor de veacuri ale țărănimii din Codru.

Părintele *Iancic Petre*, din colonia Baba-Novac, a mulțumit pentru sprijinul pe care d. ministru l-a promis pentru construirea unei biserici în acea colonie.

D. ministru dr. *Valer Pop* a spus apoi:

„A trebuit ca să găsim putința și să putem rupe lanțurile unei nedreptăți din trecut. Să îngrijiți de pământurile acestea și să le păstrați, căci ele sunt ale urmașilor voștri și, păzindu-le, vom asigura urmașilor un viitor mai bun.

Dreptatea care s'a făcut, să fie un îndemn către muncă, către țară și către M. S. Regele Carol al II-lea, iar voi să fiți un stâlp puternic aici la graniță, un zid de apărare al neamului care atât de mult a pătimit în trecut și care atât de mult are de așteptat în viitor".

A mai vorbit păr. *Carol Pop* din com. Gereușa, mulțumind în numele Codrenilor.

După ce d. ministru a ascultat doleanțele locuitorilor din câteva comune neimproprietărite, promițându-le sprijin, oaspeții s'au întors la Satu-Mare.

SOLEMNITATEA DIN VALENI

După amiază, la 3 jum., au plecat în comuna Văleni, unde s'a făcut sfințirea monumentului ridicat în amintirea eroilor căzuți pe diferite fronturi în războiul mondial.

La Văleni, slujba religioasă a fost oficiată de păr. prot. Alexandru Latiș, înconjurat de preoții: Valer Dragoș (Finteușul-Mare); Rudolf Coteț (Văleni); Miron Ceacaș (Ardusat); Valer Varvaș (Somcuța-Mare) și Nicolae Cotuți (Făurești).

Monumentul a fost ridicat, datorită societății culturale „Tinerimea Văleană", în amintirea celor 45 eroi din comună, căzuți pe câmpul de luptă.

Au vorbit: păr. prot. *Alexandru Latiș*, d-nii *Augustin Petruș*, președintele soc. „Tinerimea Văleană", *Andrei Grobei*, director învățător, *dr. Ioan Tibil*, deputat și prof. *Vasile Scurtu*, ajutor de primar al municipiului Satu-Mare, care, în numele Ligii Antirevizioniste Române, a adus prinosul de recunoștință la monumentul eroilor căzuți pentru țară. Pe oasele lor se sprijină azi temelia de granit a scumpei noastre țări. Membrii Ligii Antirevizioniste Române, fac jurământul că vor fi sentinele de granit la picioarele acestui monument. Nimeni și nimic nu va fi în stare să ne sdruncine unirea noastră pecetluită pe vecie la Alba-Iulia.

Țăranul *Grigore Bârlea* din comuna Buteasa, fost consilier județean, a mulțumit în numele locuitorilor din Văleni, pentru sprijinul dat.

D. ministru dr. *Valer Pop*, după ce a preamărit jertfa celor căzuți pentru neam, a spus că un neam care nu-și cinstește morții, un neam care nu-și cinstește eroii, un neam care nu-și cinstește trecutul, nu este vrednic de un viitor mai bun.

A adus apoi la cunoștința locuitorilor din comunele Șomcuța-Mare, Satu-Lung, Jadăra, Săcălășeni, Văleni, Valea-Chiarului și Vărai, că guvernul le-a improprietărit cu 1.546 jugăre de păduri și pășune.

In urmă s'a vizitat biserica de lemn din comună, a cărei vechime datează de mai bine de 700 de ani și care, cu toată vitregia timpurilor, a știut să ție trează credința strămoșească în sufletele locuitorilor.

D. ministru a promis că le va acorda tot sprijinul și ajutoarele, pentru construirea unei biserici mari și încăpătoare.

După o mică agapă, servită în localul nou al școalei primare, d. ministru Valer Pop s'a înapoiat la Satu-Mare.

PUNEREA PIETREI FUNDAMENTALE A BISERICII ORTODOXE DIN SATU-MARE

Luni, la 10 dim., în prezența d-lui ministru dr. Valer Pop și a autorităților civile și militare, s'a făcut sfințirea turbinei și mașinilor instalate în noua clădire a uzinii electrice a municipiului.

A vorbit d. primar dr. *Ștefan Benea*, care a arătat amplificările și înzestrarea cu motoare noui a uzinei, care, datorită evoluției tehnice deoparte, și desvoltării orașului de altă parte, a reclamat această amplificare.

D. ministru dr. *Valer Pop* a mulțumit primarului pentru noua realizare în gospodăria municipiului Satu-Mare.

Dela uzina electrică, întreaga asistență a trecut pe terenul donat de primărie, cu scopul ridicării unei biserici ortodoxe, unde s'a făcut sfințirea și punerea temeliei acestei biserici.

Pe locul unde se va ridica altarul, a fost înălțată o frumoasă cruce de marmoră.

Slujba religioasă și actul sfințirii au fost oficiate de părintele protopop Melitie Răuțiu și Ioan Rujdea, înconjurați de un sobor de 5 preoți.

După oficierea serviciului religios, părintele protopop *Ioan Rujdea*, a arătat rolul unei biserici ortodoxe la acest colț de țară, faptă de solidaritate națională, de muncă, prin care stăruințele tuturora se vor împreuna în vederea unui singur țel mare și comun, păstrarea limbii și credinții strămoșești. A mulțumit d-lui primar dr. Ștefan Benea pentru sprijinul acordat prin cedarea terenului.

Au mai vorbit d-nii dr. *Ștefan Benea*, în numele municipiului Satu-Mare, și ing. *Zeno Spârchez*, în numele credincioșilor ortodoxi din Satu-Mare.

D. ministru *Valer Pop*, vorbind de rolul celor două biserici surori ale neamului românesc, a asigurat că va da tot sprijinul material pentru ca până la toamnă zidurile noii biserici ortodoxe să poată fi ridicate.

Părintele protopop *Ioan Rujdea* a mulțumit în numele credincioșilor pentru asigurările ce li se fac, rugând pe d. ministru să pună prima cărămidă la temelia bisericii, ca o chezășie a credinții strămoșești.

După aceasta d. ministru, urmat de autorități, au vizitat noile ateliere înființate de d-sa în localitate pentru meseriașii și muncitorii români.

După amiază, au fost mai multe consfătuiri politice cu șefii autorităților, iar Marți dim. au plecat la Baia-Mare unde se va ține o mare adunare politică.

Domnii abonați sunt rugați ca la orice reclamație sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt serviți la reinoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poștal eticheta abonamentului expirat.

Incheerea anului școlar la Toplița-Română

Hora, jucată de străjeri și străjere, după serbare

Toplița Română, 5 Iulie

Incheierea anului școlar, la școala primară „Patriarhul Miron" Nr. 1 și a cursurilor profesionale de ucenici de Stat din Toplița-Română (Mureș), s'a transformat într'o adevărată manifestație școlară-culturală. In acest an și-a încheiat munca de 10 ani directorul școalei, d. N. Oprea, comandantul străjerilor, d-na demisionând din învățământul primar și trecând în învățământul muncitoresc profesional de ucenici de Stat din Tg. Mureș.

In prezența a peste 700 părinți și patroni, serbarea de împărțirea premiilor s'a făcut în sala cinematografului. Directorul a făcut, pe scurt, raportul activității școlare și extra-școlare pe timpul cât a condus instituțiile de învățământ la Toplița. Școala primară găsită într'o casă insalubră, a fost mutată în fostul local al școalei de comerț. Localul în construcție, menit să poarte numele I. P. S. S. patriarhul Miron, fiind lăsat de foștii conducători numai la fundament, în prezent frumosul local este în curs de construcție.

Efectivul elevilor obligați a urma cursurile, găsit la un număr de 300, a ajuns la 600-700 elevi la școala Nr. 1.

Corpul didactic avea 4 membri iar azi are 7 învățători și o maistră la atelierul de țesătorie și lucru de mână, înființat sub aceeaș direcțiune.

Cele patru școli primare și grădina de copii erau întreținute și administrate de un singur comitet școlar. Din 1933 directorul-Secretar al comitetului a înființat câte un comitet la fiecare școală; iar în cătunul Ciobotani, din 1935 funcționează o școală nouă în prezent cu 2 posturi. Afară de această muncă internă în școală, s'a desfășurat activitatea extra școlară de fostul director la Cercul cultural învățătoresc cu președinte timp de 4 ani școlari, ținându-se în cătunele din Toplița și Stânceni 401 de ședințe didactice, urmate de șezători culturale pentru săteni.

In 1934, după ce a condus timp de un an despărțământul „Astra" a înființat și condus până în prezent Căminul Cultural „Patriarhul Miron" al Fundației Regale, în același timp fiind și reprezentantul Fundației din județul Mureș.

Comandantul Oprea a condus și organizat cursurile profesionale de ucenici de Stat din Toplița, găsite ca un simplu curs de adulți, neavând tot materialul corespunzător de predat, fiind un efectiv de numai 25 ucenici; iar, în prezent peste 200 ucenici.

Publicul a aclamat pe director, iar copilașii străjeri, cu lacrimi în ochi, s'au despărțit de bunul lor prieten-comandant și director al lor timp de 10 ani.

PREMIILE ACORDATE

S'a împărțit un număr de 600 premii și mențiuni.

La școala primară Nr. 1, clasa I-a A. învăț. d. Căpâlneanu, 62 înscriși și 32 promovați. Premiul I-iu Natea Mihai, 8,42 și Blumenthal Octavian 8,42, al II-lea Natea Elena 8,01, al III-lea Biro Eva 8; Clasa I-a B. a d-lui învț. Leheneanu: înscriși 65, promovați 32. Premiul I-iu Gunesch Rita 9,04, II-lea Lederer Stela 8,74, III-lea Müller Ioan 8,37.

Clasa II-a A. condusă — trimestrul I și II — de N. Oprea când s'a dat dimisia din învățământul primar, apoi a condus-o d. inv. Sonfeleanu cu 64 înscriși și 41 promovați. Clasa II-a B. a d-lui inv. Gh. Huțu cu 64 înscriși, 54 promovați. Premianți: I-iu, clasa II-a A. Luca Ion 8,33, II-lea Bocancea N. 8,11, III-lea Ciobotă Valeria 8,09.

Premianți clasa II-a B: I-iu Moldovan, 8,50, II-lea Strull Editha 8,47, Crauss Ludovic 8,24 al III-lea.

Clasa III-a condusă de d-na învățătoare misionară Cecilia Oprea: Inscriși 63 și promovați 43. Premiul I-iu Stoian Ioana 9,01, II-a Bocancia Sabin 8,65 și al III-lea Truța Victor 8,65.

Clasa IV-a a d-lui inv. Gh. Ioan cu 72 inscriși și 44 promovați. Premiul I-iu Marian Victoria 9,79, II-lea Goia Mircea 9,46 și al III-lea Blumenthal Pavel 8,67.

Cursul complimentar a fost pregătit de toți învățătorii școalei Nr. 1 și de către d. inv. director Burescu - Moglănești, școala Nr. 1. Inscriși clasa V-a: 95, n'au frecventat 62, promovați 34. Premiul I-iu Vulcan Ileana 9,08, al II-lea Mureșan Floarea 8,56, al II-lea Pop Valeria 8,48.

Clasa VI-a: I-iu Ronghiac Eugen 8,65, II-lea Costi Ileana 8,27, III-lea Pui Petru 8,22.

Premianții cursurilor profesionale de ucenici de Stat, clasa I-a: Premiul I-iu Stan Elisabeta 8,88, II-lea 8,31 și III-lea Fischler Irina 7,93. Clasa II-a: Premiul I-iu Taichman Cobora 8,77, al II-lea Goia Constantin 8,54 și al III-lea Weiss Aron 8,22.

Clasa II-a după examenul de absolvire: Premiul I-iu Tătar Alexandru 8,14, al II-lea Brechsneider Wilhelm 7,80, al III-lea Weiss Maria 7,40. La examenul de clasă, premiul I-iu Hartstein Ernest. Cursurile facultative a muncitorilor adulți au dat un rezultat de 70 cursiști, primind fiecare drept premiu mențiune cărți dela fabrica de cherestea „Ofa" și reviste dela Căminul Fundației Regale.

După încheierea anului școlar, sutele de elevi străjeri au manifestat pentru Marele Străjer M. S. Regele, pentru corpul didactic și părinții lor.

Descoperirea unei contrabande

Satu-Mare, 3 Iulie

Organele vamale și grănicerești au reușit să descopere o nouă contrabandă de piei de mânz în localitate, la marii comercianți, frații Glück.

In urma unor informații precise, d. Avramescu, șeful vămii din Halmei, împreună cu d. căpitan de grăniceri Manea, d. Cosăceanu, șeful vămii Satu-Mare, și d. căpitan Flanu, comandantul companiei de grăniceri Satu-Mare, au procedat la o percheziție la depozitele de mărfuri ale fraților Glück.

La prima magazie, situată în str. Episcopul Pavel, reprezentanții autorităților au găsit 40 bucăți piei de mânz, cari au fost confiscate și transportate la vamă.

Din str. Pavel, reprezentanții autorităților au trecut la a doua magazie, din str. dr. Ioan Rațiu, de peste podul Someșului, lângă fabrica de textile „Ardeleana", unde deasemenea au procedat la o percheziție minuțioasă.

Printre mărfurile depozitate aici și cari ating o valoare de aproape 40 milioane lei, au fost găsite o mulțime de piei de mânz.

Numărul pieilor de mânz nu se cunoaște precis, deoarece ele sunt ascunse printre celelalte mărfuri și trebue, ca fiecare balot să fie cercetat aparte.

Fiind întrebați de proveniența acestor piei de mânz, frații Glück au declarat că le au în magazie de pe vremea când ele nu erau prohibite.

După unele informații, frații Glück — evrei aruncați de vânturile galițiene cu numai ce aveua pe ei, — astăzi cu mărfuri de 40 milioane în depozite, — sunt impuși la impozite minime, sustrăgându-se dela declarația averii și veniturilor lor adevărate, fapt care este în detrimentul fiscului.

Cum numai în magazia de peste pod sunt depozitate mărfuri de peste 40 milioane lei, în interesul statului se impune o revizuire a impunerilor, pentru a se constata impozitele plătite de acești comercianți galițieni, către fisc.

ȘTIRI DIFERITE

ARAD

FETITA MUȘCATA DE CAINE TURBAT. — Pe când fetița Elisabeta Toth, de 10 ani, din str. Șezătorii, trecea prin piața Avram Iancu, a fost mușcată de câinele farmacistului Avram Feldmann din str. 10 Mai.

Bănuindu-se că animalul e turbat, fetița a fost trimisă la institutul antirabic din Cluj.

FURTURI. — Ioan Ciorba, din Chereluș, a fost dat în judecată pentrucă s'a stabilit că a săvârșit un furt de fân în paguba consăteanului Petru Onoi.

— Dumitru Toma, din str. Romul Veliciu, a reclamat poliției că s'au furat 5500 lei.

— Din fața casei cu n-rul 17 din str. Consistorului, a fost furată motocicleta lui Pavel Mahler, cu n-rul 290 Ar., în valoare de 20.000 lei.

— Profesorul Liviu Albu, din str. Crișan, a reclamat că depe moșia sa s'au furat 800 kg. fân, în valoare de 11.000 lei.

— Din localul institutului de arte grafice „Concordia", din str. V. Goldiș, s'au furat diferite lucruri.

RAZBUNAREA UNUI SATEAN. — Pascu Comoloșan, din Glogovăț, fiind de mai mult timp în dușmănie cu Iosif Săbău, din aceeaș comună, l-a tăiat cu coasa.

Iosif Săbău s'a ales cu o rană destul de gravă în partea dreaptă a pieptului.

BATAI. — Serile trecute gardianul Mihai Buzaș, din Siria, întâlnindu-se într'o cârciumă cu Dumitru Doboș, s'a așezat la masa acestuia și a început să bea.

După câtva timp, cei doi s'au luat la ceartă, apoi la bătaie.

Gardianul Mihai Buzaș s'a ales cu mai multe răni.

IDENTIFICAREA AUTORILOR IMPUȘCARII DIN STR. IELELOR. — Am anunțat zilele trecute că femeia de stradă Terezia Iozsa a fost împușcată de un necunoscut în picior.

Cazul fiind adus la cunoștința poliției, aceasta a întreprins cercetările de rigoare, stabilind că femeia a fost împușcată din imprudență de Geza Iole, din str. Moșilor și Pavel Baray, din str. Fabricii.

— In curtea casei cu n-rul 13 din str. Eminescu, s'a iscat o ceartă, apoi bătaie între Adalbert Halasz și Ioan Koepoe.

Gardianul din post i-a despărțit și i-a înaintat chesturii.

MOARTE SUSPECTA. — Efrem Crucean, de 28 ani, din Pecica, a fost găsit spânzurat.

Se crede că s'a sinucis.

TURDA

O VIZITA LA ȘCOALA DE ECONOMIE CASNICA DELA COPACENI. — Comuna Copăceni, în care se află școala de economie casnică, este situată în partea de Nord-Vest a orașului Turda, cale de o jumătate oră cu trăsura pe șoseaua Turda-Cluj.

Cele 80 de eleve din cele patru clase, pe lângă munca depusă la specialitatea aleasă, depun multă râvnă acolo unde sunt repartizate la gospodăria școalei. Intreg localul e model de curățenie. Așezământul are două cancelarii, bibliotecă, muzeu, săli de clasă spațioase pentru ateliere, dormitoare spațioase, aranjate cu multă îngrijire, infirmerie model etc. Școala se mai poate mândri cu bala ce are instalație modernă de apă caldă și rece cu spălător etc. lângă dormitoare.

Școala a fost înființată după război și a funcționat până în timpul din urmă, sub ordinele ministerului de domenii, a trecut apoi cu toată averea la ministerul educației naționale. Localul, grădina sunt proprietatea școlii.

D-ra directoare Stela Dumitrescu a dat explicații asupra lucrărilor ce se execută în ateliere, etc.

Corpul profesoral, recrutat din elemente bine pregătite, este compus din: d-ra Stela Dumitrescu, directoare, d-ra Eugenia Galu, secretară, d-nele Elena Ionescu, Vanda Cristea, Valeria Păcurariu și d-ra Angela Alexandrescu maestre, d-na Bluma Milstein, agronom, și Feroiu Ștefan, șef de cultură.

SALONTA

MERSUL TIMPULUI ȘI STAREA SEMANATURILOR. — In urma ploilor căzute din abundență zilele acestea, semănăturile și pășunile, ce erau amenințate de secetă, s'au îndreptat, mai ales că după aceste ploi au urmat zile călduroase.. Recolta de grâu din această regiune se anunță a fi satisfăcătoare.

DICIOSANMARTIN

SFINȚIREA STEAGULUI PREMILITAR. — Duminică s'a sfințit pe arena sportivă „Patria", din Diciosânmărtin, steagul subcentrului P. P. Diciosânmărtin, condus de d. sublocot. Vasile Badea.

La 4 d. a., în mijlocul frumosului careu format din premilitari, părintele protopop Oprean a oficiat serviciul divin, în cursul căruia a sfințit și a dat în primire steagul comandantului.

Părintele protop. Oprean, cu această ocazie a rostit o cuvântare, arătând însemnătatea acestei serbări și a steagului.

După aceea a urmat țintuirea și apoi o frumoasă serbare sportivă, compusă din exerciții de ansamblu, executate de tinerii premilitari, sub conducerea d-lui învăț. Moldovan, dansuri naționale, fugă, ștafetă, aruncarea cu granade la distanță și precizie, salt în lungime și înălțime, jocuri hazlii și agerimi, pe subcentre.

La început, corul tinerilor premilitari, sub conducerea d-lui învăț. Moldovan, a cântat imnul regal, iar, la sfârșit, „Pe-al nostru steag".

Serbarea s'a sfârșit cu defilarea premilitarilor și decernarea premiilor.

Tot timpul a cântat fanfara din comuna Bâgaciu.

Cu această ocazie, rugăm publicul românesc din localitate să dea mai multă importanță acestor serbări cu caracter educativ și național.

REGHIN

ACTIVITATEA CERCULUI CULTURAL DIN VATAVA. — In comunele Vătava, Râpa și Dumbrava, cercul cultural, în cadrele „Astrei", a desvoltat o activitate rodnică.

Cercul cultural este condus de d-nii: I. P. Boțianu, ca președinte; Ștefan Sulariu, Mihail Tomșa, Mihail Moldovan, Ionica Popescu, Pavel Șendrea, Ioan Buiu, E. Buiu, Eugen Neagu și C. Rusu.

Anul trecut s'au ținut 29 șezători culturale cu caracter pedagogic, literar și social și 228 conferințe.

Cercul cultural a înființat pepinerie pentru pomi fructiferi, cu 25.000 puieți și a plantat cu salcâmi, dealurile sterpe.

SINUCIDERE. — Matilda Haltrich, de 68 ani, din localitate, str. Miron Costin 16, suferind de o boală incurabilă, și-a pus capăt zilelor, spânzurându-se de tavanul dela pivnița locuinței.

TROIȚA SFINȚITĂ. — In amintirea legionarilor Ion Moța și Vasile Marin, morți în Spania, s'a ridicat o frumoasă troiță în com. Vătava.

La sfințire a participat foarte multă lume.

Au ținut cuvântări: preotul I. Șendrea, d-nii dr. E. Nicoară, dr. V. Nicolescu, prof. I. Mateiu, notar I. P. Boțianu, învăț. Mih. Moldovan și alții.

FURT. — Dela d-na Hermina Gros, din localitate, str. Take Ionescu 23, necunoscuți au furat în plină zi, două ceasornice în valoare de 4000 lei.

SPORTIVE. — Pe arena sportivă din parcul „Regina Maria" s'a disputat un match de football între echipele „Uranus" din Turda și „Nautica" din localitate. Rezultatul a fost 3 : 0 pentru „Nautica".

SEBEȘ

EXPOZIȚIE DE VINURI. — Primăria a organizat în localitate, la sfârșitul săptămânii vinului, o reușită expoziție de vinuri la care și-au expus produsele lor 65 de viticultori din Sebeș și satele vecine.

Expoziția a fost deschisă de d. primar dr. C. Chirca, iar d. agronom I. Tănase a ținut o conferință despre „Situația actuală a viniculturii românești".

O comisie de cunoscători, prezidată de d. primar, a clasificat apoi vinurile expuse. Proprietarii și producătorii acestor vinuri sunt: văduva R. Opincar, din Sebeș; I. Henegar, din Lancrăm; N. Moga-Sebeș; I. Acker-Câlnic și M. Bulkescher-Câlnic. Drept distincție li s'a acordat tuturor acestora câte o diplomă.

La reușita expoziției a contribuit d. A. Chirca, economul orașului, care s'a străduit mult să se expună vinuri multe și de calitate.

NOUI MASURI LUATE PENTRU STARPIREA TIFOSULUI. — D. dr. I. Todorițiu, din localitate, a înființat de comun acord cu autoritățile sanitare, o casă de izolare și în Laz și Sebeșe, pe lângă cea din Săsciori, în cari au fost internați bolnavii de tifos, din aceste comune și a luat noui și energice măsuri de izolarea bolnavilor.

—xox●xox—

TEATRU UNGURESC LA SIGHET

Sighet, 5 Iulie

De zece zile, o trupă de teatru maghiar din Satu Mare, dă reprezentații pe scena teatrului comunal din Sighet. De altfel în fiecare an, trupele de teatru maghiar dau reprezentații în orașul nostru, bine înțeles, în limba maghiară. Populație maghiară, care să îndreptățească prezența acestor trupe de teatru, nu este. Și dacă nu s'ar duce la teatru decât ungurii care au posibilitate materială să meargă, atunci n'ar putea să dea reprezentație nici o singură zi trupa aceasta. Dar majoritatea spectatorilor dela reprezentațiile de teatru maghiar sunt români din Sighet și Maramureș, sunt funcționari și intelectuali români, care fără să-și dea seama, susțin trupele maghiare din banii lor, din munca lor și din remunerația pe care o primesc dela Statul Român.

Nici evreii nu prea se duc, fiindu-le teamă de curentul naționalist, care pe zi ce trece, se ridică tot mai mult.

Ar fi cazul să se împiedice astfel de reprezentanții, cari nu sunt justificate de vreun drept al minorităților și cari nu înseamnă decât un mijloc de propagandă maghiară.